

GELECEĞİN SAĞLIK PROFESYONELLERİNİN ÖZ-ETKİLİLİK-YETERLİK DÜZEYLERİ İLE SOSYAL DESTEK ALGILARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Aynur ÇETİNKAYA¹, Dilek ÖZMEN²,
Çiçek FADİLOĞLU³

ÖZET

Araştırmanın amacı geleceğin sağlık profesyonelleri olan hemşirelik, ebelik ve sağlık memurluğu öğrencilerinin öz etkililik-yeterlik düzeylerini belirlemek ve sosyal destek algıları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Tanımlayıcı tipte olan araştırmanın evren ve örneklemini Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu'nda (CBÜ SYO) öğrenim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler oluşturmuştur (N=419). Çeşitli nedenlerle veriler 334 öğrenci üzerinden değerlendirilmiştir (n= 334, Katılım hızı: % 80). Verilerin toplanmasında; "Sosyo-demoŞekil Bilgi Formu", "Öz-Etkililik-Yeterlik Ölçeği (ÖEYÖ)" ve "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ)" kullanılmıştır. Veriler 2008-2009 öğretim yılında toplanmış ve SPSS for Windows 15.0 istatistik programında değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin yaş ortalaması 20,7 ±1,7 (Min: 17-Maks:27) olup, % 74,3'ü kızdır. Öğrencilerin % 64,3'ü düz lise mezunu ve % 74,9'u ailesinin gelirini giderine denk olarak tanımlamışlardır. ÖEYÖ toplam puan ortalaması 89,03±1,49 olup, puan aralığı olarak yüksek düzeyde saptanmıştır. ÇBASDÖ toplam puan ortalaması ise 69,71± 13,85' tir. ÖEYÖ ile ÇBASDÖ arasında korelasyon değeri r=0,321 olup, orta düzeyde pozitif yönde ilişki saptanmıştır (p<0,001).

Geleceğin sağlık profesyonellerinin, öz etkililik-yeterlik düzeyleri ve sosyal destek algılarının yüksek bulunması çağdaş roller arasında yer alan değişim ajanı rolünü yerine getirmelerinde umut vericidir.

Anahtar kelimeler: Öz etkililik-yeterlik, Sosyal Destek, Hemşirelik, Ebelik ,Sağlık.

¹ Öğr. Gör. Dr., Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Hemşireliği AD.

² Doç. Dr., Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü Halk Sağlığı Hemşireliği AD.

³ Prof. Dr., Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD.

İletişim/ Corresponding Author: Aynur ÇETİNKAYA
Tel: 0 236 2391318 **e-posta:** aynurcackmakci@yahoo.com

Geliş Tarihi / Received : 21.08.2013
Kabul Tarihi / Accepted: 29.09.2014

RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL SUPPORT PERCEPTIONS AND SELF-EFFICACY LEVELS OF THE FUTURE HEALTH PROFESSIONAL

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the self efficacy levels and analyze relationship between social support perceptions of students of nursing, of midwifery and of health officer who are the future's health care providers.

Sampling and the universe of this descriptive study is constituted by the students of Celal Bayar University School of Health (CBU SH) who accepted to take part in this research (N=419). Data were evaluated on 334 of students for different reasons (n=334; participation rate= 80%). For data collection "Socio-Demographic Data Form", "The Self-Efficacy Scale (SES)" and "Multidimensional Scale of Perceived Social Support) (MSPSS)" were used. Dates' were collected in 2008-2009 education year and assessed in SPSS for Windows 15.0 statistical program.

Average age of the students is 20.7 ± 1.7 (Min: 17-Max:27) and, 74.3% of them are female. 64.3% of the students are graduated from regular high school and they defined their families as income is balanced to the expenses. Total average score of SES is 89.03 ± 1.49 and found in high level as score range. Total MSPSS average score is 69.71 ± 13.85 . Correlation value between SES and MSPSS is $r=0.321$ and moderate positive correlation was determined ($p<0.001$).

Higher findings of self efficacy levels and social support perceptions of the future health professionals' is hopeful for their performance as change agent in contemporary roles.

Key Words: Self Efficacy, Social Support, Nursing, Midwife, Health .

GİRİŞ

Öz etkililik-yeterlik (ÖEY) kavramı ilk kez 1977 yılında Albert Bandura tarafından, “Bilişsel Davranış Değişimi” kapsamında ileri sürülmüştür. Güçlü bir bireysel yeterlilik duygusunun daha sağlıklı olma, daha yüksek başarı ve daha yeterli sosyal bütünleşme ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu kavram okul başarısı, emosyonel bozukluklar, mental ve fiziksel sağlık, kariyer seçimi ve sosyopolitik değişim gibi pek çok farklı alanda kullanılabilir (1, 2). Teknik olarak “Algılanan ÖEY” şeklinde isimlendirilmekte ve bireyin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize etme ve başarılı olarak yapma kapasitesine ilişkin kendi inancı olarak tanımlanmaktadır. İnsanların sahip oldukları ÖEY inançları onların nasıl hissedeceklerini, düşüneceklerini, davranacaklarını ve kendilerini nasıl motive edeceklerini belirler. Belirli alanda ÖEY algısı yüksek olan bireyler, kendilerini yetersiz olarak algılayanlardan daha farklı düşünür, hisseder ve davranırlar (3-5).

Alan yazında, öğrencilerin ÖEY düzeyi ile yeteneklerini algılamaları, derslerdeki başarıları ve akademik performansları vb. arasında pozitif yönde ilişki olduğu belirtilmiştir (1,2,5-7). Bu nedenle ÖEY algısının yüksek olmasının, günümüzde tüm profesyoneller için olduğu kadar gelecekte hemşire, ebe ve sağlık memuru olacak öğrenciler için de gerekli ve önemli olduğu anlaşılmaktadır (1). Sağlık profesyonelleri yetiştiren üniversitelerde lisans eğitiminin hedefi; öğrenciye bilişsel, duyuşsal ve psikomotor boyutta temel bilgi, beceri ve tutumlar kazandırmaktır. Eğer bu öğrencilerin ÖEY düzeyi bilinirse; öğrenmelerini kolaylaştıracak stratejiler geliştirmeleri konusunda yardım edilebilir. Böylece öğretim elemanlarının öğrencilerini, öğrencilerin de kendilerini daha iyi tanımları sağlanabilir. Çünkü bilişsel, güdümsel ve davranışsal olarak kendi öğrenme sürecine aktif olarak katılan, düzenli ve sistemli bir şekilde çalışan öğrencilerin öğrenmelerinin kolaylaştığı, daha başarılı olduğu ve ÖEY düzeyinin yüksek olduğu bilinmektedir (1, 5).

Bireyin ÖEY algısının davranış değişikliğini başlatmadaki potansiyel etkisini değerlendirmek için, ÖEY algısının ölçüldüğü çalışmalar vardır (ağrı kontrolü, kendi kendine meme muayenesi, problem çözme, başa çıkma, işçilerin işitme duygusunu korumaları, kadınların sağlığı geliştirici davranışları vb.). Bireyin davranış değişimi sürecinde, onu destekleyen eş, arkadaş ve iş çevresi, değişimin başlatılması ve sürdürülmesinde önemli olan sosyal destek sistemleridir (4). Sosyal desteğin tanımı ve işleyişi konusunda görüş ayrılıkları olmakla birlikte genel olarak bireye çevresindeki insanlar tarafından yapılan yardım olarak tanımlanır (8). Sosyal destek ile ÖEY arasında var olan ilişkiye bakılırsa; sosyal destek,

bireyin ÖEY algısının oluşmasında ve sürdürülmesinde önemli bir faktör olarak görülmektedir. Diğer yandan olumlu sağlık davranışının başlatılması ve sürdürülmesinde bireyin sosyal çevresindeki olumlu rol modellerden yararlanılması önerilebilir. Ayrıca bireyin sosyal çevresi, davranışı başlatma ve sürdürmede engeller ya da riskli durumları bilmede ve önlem almada önemlidir (4).

ÖEY algısı bireyin gereken davranışı başarılı bir şekilde yapabileceğine olan inancı olup, gelecekte değişim ajanı olacak tüm profesyoneller için gerekli ve önemlidir. Araştırma, geleceğin sağlık profesyonelleri olan hemşirelik, ebelik ve sağlık memurluğu bölümleri öğrencilerinin ÖEY düzeylerinin belirlenmesi ve sosyal destek algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

MATERYAL ve METOT

Tanımlayıcı tipte olan araştırmanın evren ve örneklemini CBÜ SYO'nda öğrenim gören ve araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenciler oluşturmuştur (N=419). Çeşitli nedenlerle (ölçek maddelerinin eksik yanıtlanması, çift yanıtlar olması vb.) veriler 334 öğrenci üzerinden değerlendirilmiştir (n=334, Katılım hızı: %80).

Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında kullanılan araçlar şunlardır:

Sosyo-DemoŞekil Bilgi Formu: Alan yazın doğrultusunda araştırmacılar tarafından hazırlanmış, öğrencilerin sosyo-demoŞekil özelliklerini belirleyen 24 sorudan oluşan anket formudur.

Öz-Etkililik-Yeterlik Ölçeği (ÖEYÖ): Bu ölçek kendi kendine değerlendirme ölçeğidir. Bireyin etkililiği-yeterliğini algılayabilmesi bakımından ergen ve yetişkinlere uygulanır. Sherer ve arkadaşları tarafından 1982 yılında geliştirilen ölçeğin Türkçe formunun güvenilirlik ve geçerliliği 1999 yılında Gözüm ve Aksayan tarafından yapılmış ve Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0.81, test-tekrar test güvenilirliği 0.92 olarak bulunmuştur (9). Bu araştırmada da Cronbach alfa değeri 0.71 olarak bulunmuştur. Yirmi üç ifadede oluşan 5'li Likert tipi ölçekten en az 23, en çok 115 puan alınabilmektedir. Ölçeğin dört alt grubu vardır; davranışa başlama, davranışı sürdürme, davranışı tamamlama ve engellerle mücadele. Ölçekten alınan toplam puanın yüksekliği genel ÖEY algısının yüksek, toplam puanın düşüklüğü ise genel ÖEY algısının düşük seviyede olduğuna işaret etmektedir (10).

Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ): Zimmet ve arkadaşları tarafından 1988’de geliştirilmiş olup bireylerin algıladıkları sosyal destek unsurlarını belirlemeye yönelik bir ölçektir. Türkiye’de 1995 yılında Eker ve Akar tarafından geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Toplam 12 maddeden oluşan ölçek “kesinlikle hayır” ile “kesinlikle evet” arasında değişen 7 dereceli (1-7 puan), Likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin aile, arkadaş, özel kişi desteğini belirlemek üzere dört maddeden oluşan üç alt ölçeği vardır. Alt ölçeklerden alınabilecek en düşük puan 4, en yüksek puan 28’dir. Ölçeğin tamamından elde edilecek en düşük puan 12, en yüksek puan 84’tür. Elde edilen puanın yüksek olması, algılanan sosyal desteğin yüksek olduğunu gösterir (11). Bu çalışma için ölçeğin Cronbach alfa değeri 0,88 olarak bulunmuştur.

Verilerin Değerlendirilmesi:

Veriler 2008-2009 öğretim yılında toplanmış ve SPSS for Windows 15.0 istatistik programında değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, sayı-yüzde dağılımları, puan ortalamaları, Pearson Korelasyon Testi ve Basit Doğrusal Regresyon Analizi kullanılmıştır. Çalışmanın yürütülmesi için C.B.Ü. S.Y.O. Müdürlüğü’nden gerekli izin ve öğrencilerden de gerekli açıklamalar yapılarak, sözlü onam alınmıştır. Daha sonra isteyen öğrencilere (rumuz yazmaları ve isteklerini belirtmeleri koşuluyla) bireysel olarak ÖEYÖ puan düzeyleri ve ne anlama geldiği bildirilmiştir.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $20,7 \pm 1,7$ (Min: 17-Maks:27) olup, %74,3’ü kızdır. Öğrencilerin %64,3’ü düz lise mezunu, %94,3’ü çalışmamakta ve %74,9’u ailesinin gelirini giderine denk tanımlamışlardır. Çoğunluğu (%46,4) yurttta kalmakta ve %82,9’u ailesi ile ilişkilerini genel olarak iyi olarak ifade etmişlerdir (Tablo 1). ÖEYÖ toplam puan ortalaması $89,03 \pm 11,49$ olup, puan aralığı yüksek düzeyde saptanmıştır. ÇBASDÖ toplam puan ortalaması ise $69,17 \pm 13,85$ ’dir. Her iki ölçeğin alt grupları puan ortalamaları dağılımı da Tablo 2’de gösterilmiştir. ÖEYÖ ile ÇBASDÖ arasında korelasyon değeri $r=0,321$ olup, orta derecede pozitif yönde ilişki saptanmıştır ($p<0,001$). ÖEYÖ ve ÇBASDÖ alt grupları arasındaki korelasyon değerleri 0,11 ile 0,30 arasında ve istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bulunmuştur ($p<0,05$). Yalnızca ÖEYÖ davranışı sürdürme alt grubu ile ÇBASDÖ özel insan alt grubu arasında ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$, Tablo 3).

Tablo 1. Öğrencileri Tanıtıcı Özellikler

Tanıtıcı Özellikler		n	%
Bölüm	Hemşirelik	151	45,2
	Sağlık memurluğu	74	22,2
	Ebelik	109	32,6
Sınıf	1. sınıf	103	30,8
	2.sınıf	71	21,3
	3.sınıf	75	22,5
	4. sınıf	85	25,4
Yaş grubu	20,7 ±1,7* (Min: 17,0-Maks:27,0)		
Cinsiyet	Erkek	86	25,7
	Kadın	248	74,3
Mezun olduğu okul	SML	9	2,7
	Düz lise	215	64,4
	Anadolu lisesi	50	15,0
	Diğer	60	18,0
Şu an çalışma durumu	Çalışıyor	19	5,7
	Çalışmıyor	315	94,3
Şu an kaldığı yer	Ailesi ile	46	13,8
	Yurtta	155	46,4
	Evde arkadaşları ile	126	37,7
	Yakınının evi	7	2,1
Ailesi İle İlişkileri	İyi	277	82,9
	Orta	54	16,2
	Kötü	3	0,9
Toplam		334	100,0

*Aritmetik ortalama±Standart sapma

Tablo 2. ÖEYÖ'nin ve ÇBASDÖ'nin Alt Grupları, Madde Sayısı ve Puan Aralığı

Ölçekler	Madde sayısı	Ortalama± Standart sapma	Ortanca	Min-Maks
ÖEYÖ ve Alt Grupları				
Davranışa başlama	8	32,96±4,75	34,00	14,00-40,00
Davranışı sürdürme	7	27,82±4,24	28,00	11,00-35,00
Davranışı tamamlama	5	19,19±3,53	19,00	7,00-25,00
Engellerle mücadele	3	9,05±2,27	9,00	4,00-15,00
Toplam (ÖEYÖ)	18	89,03±1,49	91,00	45,00-115,00
ÇBASDÖ ve Alt Grupları				
Özel İnsan	4	22,46± 7,25	26,00	4,00-28,00
Aile	4	24,01± 5,42	26,00	4,00-28,00
Arkadaş	4	23,22± 5,42	25,00	4,00-28,00
Toplam (ÇBASDÖ)	12	69,71± 13,85	74,00	22,00-84,00

Çalışmada hemşirelik, ebelik ve sağlık memurluğu öğrencilerinin ÖEY düzeyleri yüksek bulunmuştur (Tablo 2). Bu bulgu başka üniversitelerin sağlık yüksekokulu ve sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencileri ile yapılmış çalışma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir (2, 5,12-15).

Çalışmada hemşirelik, ebelik ve sağlık memurluğu öğrencilerinin ÖEYÖ toplam ve alt grupları puanları ile ÇBASDÖ ve alt grupları puanları arasında ilişki orta düzeyde pozitif yönde bulunmuştur (Tablo 3). Şekil 1'de de öğrencilerin ÖEYÖ ve ÇBASDÖ toplam puanları arasındaki bağıntı gösterilmiştir. Araştırma grubundaki hemşirelik, ebelik ve sağlık memurluğu öğrencilerinin ÖEYÖ toplam puanlarındaki değişimin %10'unun ÇBASDÖ puanı tarafından açıklanabildiği, geri kalan %90'luk kısım için başka değişkenlerin dikkate alınması gerektiği belirlenmiştir (Tablo 4, $r=0,32$, $R^2=0,10$ $p=0,000$). Okçin ve Gerçeklioğlu (2013) çalışmalarında hemşirelik öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek ve ÖEY kavramı ilişkisinin orta düzeyde bir paralellik gösterdiğini bulmuşlardır ($p<0,05$, 16). Öğrencinin sosyalleşmesinde önemli bir yer tutan aile ortamının algılanma durumu ile ÖEY düzeyleri ile arasındaki ilişkinin incelendiği bir çalışmada, öğrencilerin ÖEY puanları ile aile ortamı ölçeği

puanları arasında doğrusal bir ilişki saptanmıştır. Aile ortamını olumlu algılayan öğrencilerin ÖEY düzeyleri daha yüksek çıkmıştır ($p < 0,01$, 13). İki çalışma bulgusuyla benzerlik gösteren bu çalışma, Sosyal Öğrenme Kuramı'nı da desteklemektedir. Çünkü Sosyal Öğrenme Kuramı'nda da bireyin davranışlarını değiştirmede rolü olan bilişsel algılama faktörlerinden birisi olan ÖEY algısı, bireysel davranışın sadece iç psikolojik güçler tarafından değil, aynı zamanda sosyal çevre tarafından da şekillendiğini savunmaktadır. Dolayısıyla birey çevresel faktörlerle karşılıklı etkileşim içerisinde, davranış değişimi sürecinde bireyi destekleyen eş, arkadaş ve iş çevresi önemli sosyal destek sistemleridir. Yani sosyal destek bireyin ÖEY oluşmasında önemlidir. Dolayısıyla da bir davranışın sosyal-bilişsel belirleyicileri ve potansiyel kolaylaştırıcıları olarak gösterilen ÖEY ve sosyal destek arasındaki ilişki şartıcı değildir (4). Buna karşın bazı diğer çalışmalarda ise davranış için potansiyel kolaylaştırıcılar olarak görülen ÖEY düzeyi ile sosyal destek algısı arasında ilişki bulunmamıştır. Yurt dışında 75 üniversite öğrencisi ile yapılmış bir çalışmada ÖEY ile sosyal destek (arkadaşlar boyutu $r = -0,016$, $p > 0,05$, aile boyutu $r = 0,01$, $p > 0,05$) arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır (17). Spor bölümünde okuyan üniversite öğrencileri ile yapılmış başka bir çalışmada ÖEY ile algılanan sosyal destek arasında ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p > 0,05$, 18). İki çalışma örneğinin de eğitimi sağlık ile ilgili olmayan üniversite öğrencileriyle yapılmış olması dikkat çekicidir.

Tablo 3. ÖEYÖ ile ÇBASDÖ Toplam Ve Alt Boyutları Arasındaki İlişki

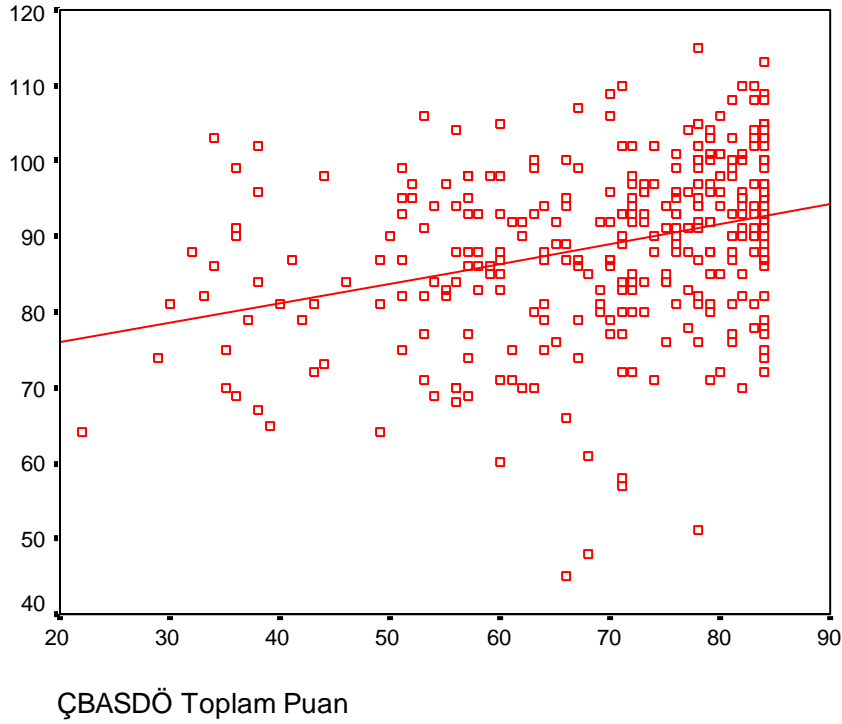
Alt gruplar	Özel İnsan	Aile	Arkadaş	ÇBASDÖ
Davranışa başlama	$r = 0,120$ $p = 0,028$	$r = 0,269$ $p = 0,000$	$r = 0,242$ $p = 0,000$	$r = 0,263$ $p = 0,000$
Davranışı sürdürme	a.d.*	$r = 0,174$ $p = 0,001$	$r = 0,241$ $p = 0,000$	$r = 0,213$ $p = 0,000$
Davranışı tamamlama	$r = 0,252$ $p = 0,000$	$r = 0,164$ $p = 0,003$	$r = 0,281$ $p = 0,000$	$r = 0,306$ $p = 0,000$
Engellerle mücadele	$r = 0,171$ $p = 0,002$	$r = 0,119$ $p = 0,030$	$r = 0,163$ $p = 0,003$	$r = 0,200$ $p = 0,000$
ÖEYÖ	$r = 0,197$ $p = 0,000$	$r = 0,249$ $p = 0,000$	$r = 0,308$ $p = 0,000$	$r = 0,321$ $p = 0,000$

*a.d.: Anlamlı değil ($p > 0,05$)

Tablo 4. ÖEYÖ ile ÇBASDÖ Regresyon Modeli

	Regresyon Katsayısı	Standart hata	t	p
	0,320	0,04	6,070	0,000
ÇBASDÖ				
Varyasyon Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	
Regresyon	4352,618	1	4352,618	
Artık (Residual)	38156,232	323	118,131	
Toplam	42508,849	324		
			F=36,846	p=0,000

Şekil 1. ÖEYÖ ve ÇBASDÖ Toplam Puanları Arasındaki İlişki

SONUÇ ve ÖNERİLER

Geleceğin sağlık profesyonelleri olan hemşirelik, ebelik ve sağlık memurluğu öğrencilerinin, ÖEY düzeyleri ve sosyal destek algılarının yüksek bulunması, sağlık çalışanlarının temel çağdaş rolleri arasında yer alan değişim ajanı rolünü yerine getirmelerinde umut vericidir. Araştırma grubundaki hemşirelik, ebelik ve sağlık memurluğu öğrencilerinin ÖEY düzeylerindeki değişimde sosyal destek düzeylerinin etkisi (%10) olduğu

ve öğrencilerin özellikle de aile ve arkadaş desteklerinin ÖEY düzeyleri üzerinde önemli olduğu görülmektedir. ÖEY algıları yüksek olan bireylerin daha girişimci ve değişime açık oldukları düşünüldüğünde; öğrencilerin sosyal açıdan desteklenmeleri ve eğitimlerinde bunun göz önünde bulundurulması ile yenilikçi ve değişim ajanı yönlerine de katkı sağlanabilir. Farklı öğrenci grupları ve sağlık profesyonelleri ile de konunun çalışılmasının ve farklı değişkenlerin etkisini belirleyen araştırmaların yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

1. Zimmerman BJ. Self-efficacy: An Essential Motive To Learn. *Contemporary Educational Psychology* 2000; 25: 82–91.
2. Yiğitbaş Ç, Yetkin A. Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Öz-Etkililik-Yeterlik Düzeyinin Değerlendirilmesi. *C. Ü. Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi* 2003; 7 (1):6-14.
3. Schwarzer R. Social-Cognitive Factors In Changing Related Behaviors. *Current Directions in Psychological Science* 2001;10(2): 47-52.
4. Aksayan S, Gözüm S. Olumlu Sağlık Davranışlarının Başlatılması Ve Sürdürülmesinde Öz Etkililik (Kendini Etkileme) Algısının Önemi. *C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 1998; 2(1): 35-43.
5. Ünal Keskin G, Orgun Ş. Öğrencilerin Öz Etkililik – Yeterlilik Düzeyleri İle Başa Çıkma Stratejilerinin İncelenmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 2006; 7: 92-9.
6. Hampton NZ, Mason E. Learning Disabilities, Gender, Sources Of Efficacy, Self-Efficacy Beliefs, And Academic Achievement In High School Students. *Journal of School Psychology* 2003; 41: 101– 12.
7. Von Ah D, Ebert S, Ngamvitroj A, Park N, Kang DH. Predictors Of Health Behaviours In College Students. *Journal of Advanced Nursing* 2004; 48(5): 463-74.
8. Çakır Y, Palabıyıkoglu R. Gençlerde Sosyal Destek-Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği'nin Güvenirlilik Ve Geçerlik Çalışması. *Kriz Dergisi* 1997; 5(1): 15-24.
9. Gözüm S. Öz Etkililik- Yeterlik Ölçeği'nin Türkçe Formunun Yapı Geçerliliği: Öz-Etkililik-Yeterlik İle Stresle Başa Çıkma Arasındaki İlişki. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 1999; 2(1):35-43.
10. Gözüm S, Aksayan S. Öz Etkililik- Yeterlik Ölçeği'nin Türkçe Formunun Güvenirlilik Ve Geçerliliği. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 1999; 2(1): 21-34.

11. Eker D, Arkar H, Yıldız H. “Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği” nin Gözden Geçirilmiş Formunun Faktör Yapısı, Geçerlik Ve Güvenirliği. Türk Psikiyatri Dergisi 2001; 12(1) :17-25.
12. Doni N, Şimşek Z, Gürses G, Özer M. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Öz Etkililik-Yeterlik Düzeyleri. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi 2009; 4 (2): 21-34.
13. Gökdoğan F, Yönder M, Demir Y. Hemşirelik Öğrencilerinin Öz Etkililik-Yeterlik Düzeyleri İle Aile Ortamını Algılama Durumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. III. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi (Uluslar Arası Katılımlı); 4-6 Haziran 2009, Düzce 2009 p 107.
14. Koca N, Yetkin A. Eğitimi Sağlıkla İlgili Olan Ve Olmayan Üniversite Öğrencilerinin Öz-Bakım Gücü Ve Öz Etkililik-Yeterlik Düzeylerinin Karşılaştırılması, III. Ulusal Psikiyatri Hemşireliği Kongresi (Uluslar Arası Katılımlı); 4-6 Haziran 2009, Düzce. 2009 p:138.
15. Karadağ E, Derya YA, Ucuzal M. Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Öz Etkililik-Yeterlik Düzeyleri. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi 2011; 4(1):13-20.
16. Okçin FA, Gerçeklioğlu G. Öğrencilerin Öz-Etkililik-Yeterlilik Algıları Ve Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2013; 2(1):40-51.
17. Dwyer AL, Cummings AL. Stress, Self-Efficacy, Social Support And Coping Strategies In University Students. Canadian Journal of Counselling 2001; 35 (3): 208-20.
18. Van Raalte R. Masters Thesis: “ stress, Social Support, Performance, And Self-Efficacy For Collegiate Student-Athletes: An Application Of The Stress Buffering Model.” Master of Arts in Communicology in University of Hawaii at Manoa- 2012 (Erişim Adresi: <http://manoa-hawaii.academia.edu/LisavanRaalte>, Erişim Tarihi: 20.05.2013).